

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
ELEKTROS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narys
Donatas Jasas

2019-06-19

**PAŽYMA
DĖL FINANSINIO PAJĖGUMO NORMATYVINIO RODIKLIO ŽEMUTINIŲ
REIŠMIŲ 2018 M. NUSTATYMO ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE IR
ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS ŪKIO SUBJEKTŲ 2018 M. FINANSINIO
PAJĖGUMO ĮVERTINIMO**

2019 m. birželio 19 d. Nr. O5E-175
Vilnius

1. Bendrosios nuostatos

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 2 punktu, Veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 723 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Licencijavimo taisyklės), 12 punktu, Ūkio subjektų technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Komisijos 2009 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. O3-6 „Dėl Energetikos įmonių technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 4.6 papunkčiu, ne vėliau kaip iki kiekvienų metų liepos 1 d. privalo atlikti ūkio subjektų finansinio pajėgumo vertinimą.

Pažymėtina, kad 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojus Elektros energetikos įstatymo pakeitimams, kasmetinis nepriklausomų elektros energijos tiekėjų finansinio pajėgumo vertinimas nėra atliekamas.

Ūkio subjektų, vykdančių elektros energijos visuomeninio tiekimo, elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklas, finansinis pajėgumas vertinamas vadovaujantis Aprašo III skyriaus nuostatomis. Aprašo 15.2 papunktis nustato, kad ūkio subjektų, vykdančių visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą, finansinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas esant trimis sąlygoms: 1) ūkio subjekto bendrasis finansinio pajėgumo rodiklis ataskaitiniais metais yra didesnis nei Komisijos nustatyta atitinkamo sektoriaus atitinkamos veiklos finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinė reikšmė; 2) ūkio subjekto nuosavo ir įstatinio kapitalo santykis atitinka Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnio reikalavimus; 3) ūkio subjektas neturi finansinių įsipareigojimų, kurie yra pradelsti daugiau nei 60 dienų, arba, esant tokiam mokėjimų pradelsimui, su kreditoriais yra susitarta dėl šių finansinių įsipareigojimų padengimo grafiko.

Vadovaujantis Aprašo 15.2 ir 15.2.3 papunkčiais, vertinant elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklas vykdančių ūkio subjektų finansinį pajėgumą, trečioji sąlyga dėl daugiau kaip 60 dienų pradelstų finansinių įsipareigojimų nėra taikytina.

2. Elektros energetikos sektoriaus normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinės reikšmės nustatymas

Ūkio subjektų, 2018 m. vykdžiusių elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklas, finansinius rodiklius Komisijos Dujų ir elektros departamento Elektros skyrius (toliau – Elektros skyrius) įvertino pagal ūkio subjektų pateiktus metinius finansinių ataskaitų duomenis ir finansinės būklės rodiklių ataskaitas.

Vadovaujantis Aprašo 17 ir 18 punktų nuostatomis, elektros energetikos sektoriaus ūkio subjektai, remiantis metinių pajamų kriterijumi, priskiriami infrastruktūros arba tiekimo veiklos segmentui. Įvertinus tai, kad pasikeitus Elektros energetikos įstatymui ir Aprašui vertinant tiekimo veiklos segmente vertinamos tik pajamos iš visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos (nepriklausomo tiekimo veiklos pajamos nevertinamos), visi ūkio subjektai, kuriems atliekamas 2018 m. finansinio pajėgumo vertinimas, priskirti infrastruktūros segmentui, išskyrus UAB „Lietuvos energijos tiekimas“, kuri priskirta tiekimo segmentui. Atitinkamai Elektros skyrius apskaičiavo 2018 m. infrastruktūros veiklos finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinę reikšmę, **kuri lygi 1,69**. Tiekimo veiklos segmentui minėtoji reikšmė 2018 m. nenustatyta, vadovaujantis Aprašo 18.4.3 papunkčiu, pagal kurį į normatyvinio finansinio pajėgumo žemutinės reikšmės skaičiavimus ūkio subjektų, vykdžiusių veiklą pusę metų ar trumpiau, finansiniai rodikliai nėra įtraukiami. Tiekimo veiklos segmentui priskirtas tik UAB „Lietuvos energijos tiekimas“, kuris visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą vykdė nuo 2018 m. spalio 1 d.

Paminėtina, kad, vadovaujantis Aprašo 18.4.1 papunkčiu, skaičiuojant ir tvirtinant infrastruktūros veiklos normatyvinio rodiklio žemutinę reikšmę, įtraukiami visų tame sektoriuje veiklą vykdančių ūkio subjektų finansiniai rodikliai, išskyrus finansinius rodiklius tų ūkio subjektų, kurių pardavimų pajamos iš reguliuojamų veiklų sudaro 20 proc. ar mažiau kaip 20 proc. visų ūkio subjekto metinių pardavimo pajamų. Taip pat, vadovaujantis Aprašo 18.4.4 papunkčiu, į infrastruktūros veiklos normatyvinio finansinio pajėgumo žemutinės reikšmės skaičiavimus nebuvo įtraukti UAB „E Tinklas“ finansiniai rodikliai, kadangi bendrovės elektros energijos skirstymo licencijos galiojimas panaikintas nuo 2019 m. sausio 1 d.

Vadovaujantis Aprašo 18.5 papunkčiu, infrastruktūros veiklos normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė skaičiuojama konvertavus finansinių santykinių rodiklių reikšmes (1 lentelė) į balus. Naudojant gautus balus apskaičiuojama kiekvieno rodiklio (*grynasis pelningumas, įsiskolinimo koeficientas, einamojo likvidumo koeficientas, pirkėjų įsiskolinimo koeficientas*) vidutinė žemutinė svertinė reikšmė, kuri koreguojama leistino nuokrypio koeficientu (dauginama iš 0,6). Žemutinė riba apskaičiuojama išvedus visų rodiklių žemutinių reikšmių aritmetinį vidurkį.

3. Ūkio subjektų, vykdžiusių infrastruktūros veiklą elektros energetikos sektoriuje 2018 m., finansinio pajėgumo įvertinimas

2018 m. infrastruktūros veiklą elektros energetikos sektoriuje vykdė: LITGRID AB, AB „Energijos skirstymo operatorius“, UAB „Dainavos elektra“, „Lietuvos energijos gamyba“ AB, AB „Akmenės cementas“, AB „Achema“ ir AB „Lifosa“.

Elektros energijos persiuntimo paslaugas teikusių LITGRID AB, AB „Energijos skirstymo operatorius“, UAB „Dainavos elektra“ bei gamybos veiklą vykdžiusios „Lietuvos energijos gamyba“, AB pardavimų pajamos iš reguliuojamų veiklų sudarė daugiau nei 20 proc. visų ūkio subjektų metinių pardavimo pajamų, o nuosavas kapitalas atitiko Akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnio reikalavimus, todėl šių bendrovių finansiniai rodikliai buvo įtraukti į elektros sektoriaus infrastruktūros segmento normatyvinio rodiklio žemutinės reikšmės skaičiavimus.

Vadovaujantis Aprašo 20.1 papunkčiu, 2018 m. infrastruktūros segmento įmonių finansinis pajėgumas skaičiuojamas pagal 4 finansinius rodiklius, t. y. grynąjį pelningumą, įsiskolinimo

koeficientą, einamojo likvidumo koeficientą, pirkėjų įsiskolinimo koeficientą. Šių ūkio subjektų finansiniai rodikliai ir bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. **Infrastruktūros veiklą 2018 m. vykdžiusių ūkio subjektų, kurių pardavimų pajamos iš reguliuojamų veiklų sudarė daugiau nei 20 proc. visų ūkio subjekto metinių pardavimo pajamų, bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai**

Finansiniai rodikliai	Litgrid AB		UAB „Dainavos elektra“*	AB „Energijos skirstymo operatorius“		„Lietuvos energijos gamyba“ AB	
	2017 m.	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
Grynasis pelningumas (proc.)	5,35	-22,15	-0,32	12,70	2,59	13,70	23,55
Įsiskolinimo koeficientas	42,90	45,67	23,42	52,45	59,79	44,38	41,13
Einamojo likvidumo koeficientas	0,75	0,45	0,45	0,28	0,40	2,55	3,95
Pirkėjų įsiskolinimo koeficientas (365 d.)	43,04	36,11	74,74	38,48	69,79	41,94	34,90
Bendras finansinio pajėgumo rodiklis	3,00	2,50	2,25	3,00	2,00	4,25	4,50

* veikla vykdoma nuo 2018 m. birželio mėn. 1 d.

Įvertinus tai, kad priskiriant ūkio subjektus tiekimo segmentui vertinamos tik pajamos iš visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos (nepriklausomo tiekimo veiklos pajamos nevertinamos), AB „Akmenės cementas“, AB „Achema“, AB „Lifosa“ pagal pajamų kriterijų priskirtos infrastruktūros veiklai, tačiau šių ūkio subjektų 2018 m. gautos pardavimo pajamos iš reguliuojamų veiklų sudarė mažiau kaip 20 proc. visų ūkio subjekto metinių pardavimo pajamų, todėl, vadovaujantis Aprašo 18.4.1 papunkčiu, jų finansiniai rodikliai nebuvo įtraukti į elektros sektoriaus infrastruktūros segmento normatyvinio rodiklio žemutinės reikšmės skaičiavimus. Šių ūkio subjektų finansiniai rodikliai ir bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai pateikti 2 lentelėje.

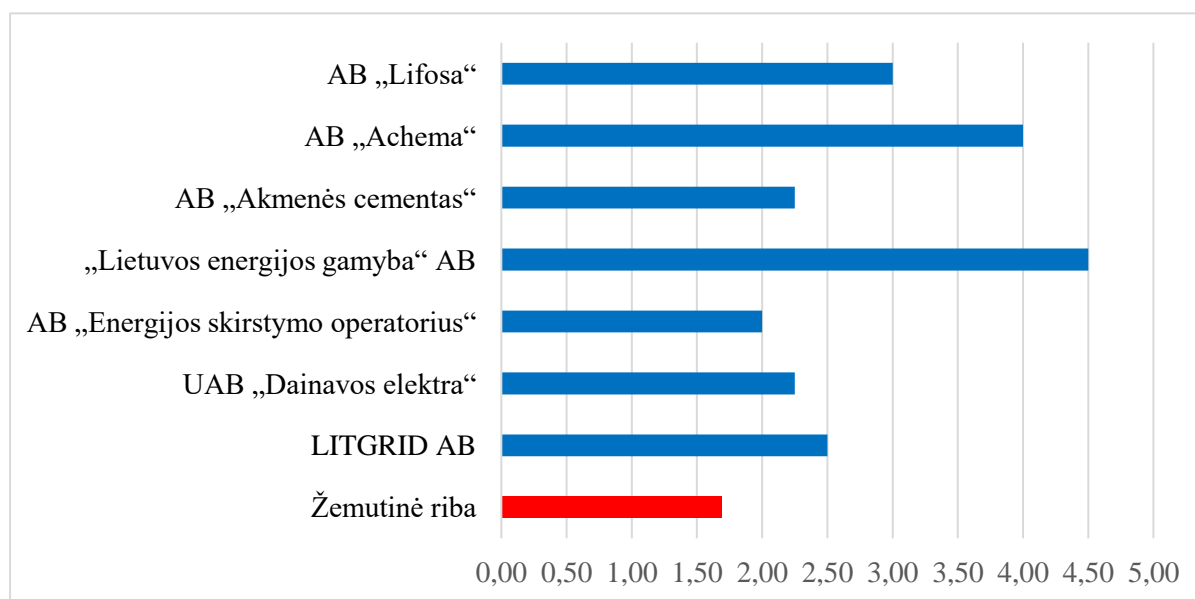
Vadovaujantis Aprašo 18.4.4 papunkčiu, 2018 m. elektros energijos skirstymo veiklą vykdžiusios UAB „E Tinklas“ finansinis pajėgumas nėra vertinamas tuo pagrindu, jog bendrovės licencija vykdyti minėtą veiklą buvo panaikinta Komisijos 2018 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. O3E-482 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „E Tinklas“ elektros energijos skirstymo licencijos Nr. L1-ES-9 galiojimo panaikinimo“.

2 lentelė. Infrastruktūros veiklą 2018 m. vykdžiusių ūkio subjektų, kurių pardavimo pajamos iš reguliuojamų veiklų sudarė 20 proc. ar mažiau kaip 20 proc. visų ūkio subjekto metinių pardavimų pajamų, bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai

Finansiniai rodikliai	AB „Akmenės cementas“		AB „Achema“		AB „Lifosa“	
	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
Grynasis pelningumas (proc.)	-9,64	-18,63	4,78	-7,27	2,47	12,95
Įsiskolinimo koeficientas	53,96	62,84	19,35	22,06	65,36	50,5
Einamojo likvidumo koeficientas	0,76	0,81	2,69	2,43	0,62	0,84
Pirkėjų įsiskolinimo koeficientas (365 d.)	24,25	22,83	7,92	8,93	38,45	44,12
Bendrasis finansinio pajėgumo rodiklis	2,50	2,25	4,25	4,00	2,25	3,00

Pažymėtina, kad visi infrastruktūros veiklą vykde ūkio subjektai atitiko Akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnyje nustatytą reikalavimą, kuris numato, kad ūkio subjekto nuosavas kapitalas negali būti mažesnis nei pusė įstatinio kapitalo.

1 pav. Infrastruktūros veiklą vykdžiusių ūkio subjektų bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai (balais) ir infrastruktūros veiklos normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė, 2018 m.

Kaip matyti iš 1 ir 2 lentelėse bei 1 paveiksle pateiktų duomenų, visų infrastruktūros segmentui elektros sektoriuje priskirtų ūkio subjektų bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai viršijo infrastruktūros veiklai nustatytą normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinę reikšmę elektros energetikos sektoriuje.

4. Ūkio subjektų, vykdžiusių tiekimo veiklą elektros energetikos sektoriuje 2018 m., finansinio pajėgumo įvertinimas

Visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą 2018 m. vykdė 2 ūkio subjektai: UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ bei UAB „Dainavos elektra“. Kadangi UAB „Dainavos elektra“

pagal pajamų kriterijų priskiriama infrastruktūros veiklai, o UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ veiklą vykdė nuo 2018 m. spalio 1 d., vadovaujantis Aprašo 18.4.3 papunkčiu, tiekimo veiklai elektros energetikos sektoriuje normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė nenustatoma.

UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ bendrųjų finansinių rodiklių vertinimas pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. Tiekimo veiklą 2018 m. vykdžiusių ūkio subjektų, kurių pardavimų pajamos iš reguliuojamų veiklų sudarė daugiau nei 20 proc. visų ūkio subjekto metinių pardavimo pajamų, bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai

Finansiniai rodikliai	UAB „Lietuvos energijos tiekimas“
Grynasis pelningumas (proc.)	-1,62
Įsiskolinimo koeficientas	91,27
Einamojo likvidumo koeficientas	0,83
Pirkėjų įsiskolinimo koeficientas (365 d.)	66,77
Skolų tiekėjams apyvartumo koeficientas (dienomis)	87,24
Bendras finansinio pajėgumo rodiklis	1,60

Pažymėtina, kad UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ atitiko Akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnyje nustatytą reikalavimą, kuris numato, kad ūkio subjekto nuosavas kapitalas negali būti mažesnis nei pusė įstatinio kapitalo. Taip pat, pagal UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ 2019 m. birželio 11 d. raštu Nr. SD-2019/222 „Dėl informacijos pateikimo“ (reg. Nr. R1-5351) pateiktą informaciją, įmonė neturėjo daugiau nei 60 d. pradelstų finansinių įsipareigojimų.

5. Baigiamosios nuostatos

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, Elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 2 dalimi ir 3 dalies 2 punktu, Licencijavimo taisyklių 12 punktu, Aprašo 4.1.1, 4.6, 15.2, 18.4–18.6 papunkčiais, 19–21 punktais, taip pat remdamasis ūkio subjektų, turinčių elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio elektros energijos tiekimo licencijas pateikta informacija, Elektros skyrius Komisijai siūlo:

1. Nustatyti 2018 m. elektros energetikos sektoriaus infrastruktūros veiklos finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinę reikšmę – 1,69.

2. Konstatuoti, kad LITGRID AB, UAB „Dainavos elektra“, AB „Energijos skirstymo operatorius“, „Lietuvos energijos gamyba“ AB, AB „Akmenės cementas“, AB „Achema“, AB „Lifosa“, UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ 2018 m. finansinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas reguliuojamai veiklai vykdyti.

PRIDEDAMA:

1. Komisijos nutarimo „Dėl finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinių reikšmių 2018 m. nustatymo elektros energetikos sektoriuje“ projektas, 1 lapas;

2. Komisijos nutarimo „Dėl elektros energetikos sektoriaus įmonių 2018 metų finansinio pajėgumo įvertinimo“ projektas, 1 lapas.

Elektros skyriaus patarėja

Ramutė Cirulytė

Į posėdį kviečiami:

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovai;

2. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovai;
3. LITGRID AB;
4. UAB „Dainavos elektra“;
5. AB „Energijos skirstymo operatorius“;
6. „Lietuvos energijos gamyba“ AB;
7. AB „Akmenės cementas“;
8. AB „Achema“;
9. AB „Lifosa“;
10. UAB „Lietuvos energijos tiekimas“.